

VERSLAG van de vergadering van de Statencommissie Bestuur, Europa en Middelen van 23 januari 2017 in het Provinciehuis van Utrecht

Voorzitters:

ir. H. IJssennagger t/m agendapunt 2

mw. H.J. Keller vanaf agendapunt 3

Aanwezig:

De heer Van Beek (CvdK), mw. A.M.A. Pennarts (gedeputeerde), mw. mr. J. Verbeek-Nijhof (gedeputeerde), drs. R.W. Krol (gedeputeerde), mw. F.M. Arissen LLB (PvdD), mw. A.C. Boelhouwer (GroenLinks), R.G.J. Dercksen (PVV), H. Van Deún (PVV), mr.drs. M.C.J. Groothuizen (D66), mw. N. de Haan (ChristenUnie), ir. N.J.P. Hoefnagels (D66), mw. W.M.M. Hoek (50Plus), J.M.W. Jansen (CDA), drs. A.H.L. Kocken (VVD), mw. drs. M.W.J. Maasdam-Hoevers (CDA), A.M. Meijer (SP), R. van Reenen (VVD), A.J. Schaddelee (ChristenUnie), H.O. Suna (PvdA), W.J. Ubaghs (PVV), mw. dr. A.J. Vlam (VVD), Z. el Yassini (VVD);

Van ambtelijke zijde aanwezig:

Mw. M.L. Engelsman (adjunct-griffier) en mw. G. van Weerd (verslag).

---

1. ALGEMEEN

1.1 Opening

De voorzitter, de heer IJssennagger, opent de vergadering met een woord van welkom. Bericht van verhindering is ontvangen van de heren Van Muilekom (PvdA) en Bekkers (GroenLinks).

1.2 Vaststellen agenda

De heer Hoefnagels heeft vragen gesteld over punt 2.4 inzake de Nieuwe Hollandse Waterlinie. De commissie heeft over dat onderwerp daarna nog een uitgebreid stuk ontvangen. D66 heeft daardoor niet meer de behoefte dit stuk te bespreken. Hij wil nog wel opmerken dat het onderwerp in het stuk slecht beschreven is. D66 vindt de kwaliteit van deze statenbrief dan ook niet goed.

De voorzitter constateert dat agendapunt 2.4 van de agenda wordt afgevoerd.

De heer Schaddelee verwijst naar punt 2.1, organisatie ontwikkeling en expeditie mijn PU. Hij memoreert dat er zojuist een bijeenkomst heeft plaatsgevonden over de reorganisatie. Zijn vragen zijn daar beantwoord en de ChristenUnie heeft dan ook niet langer de behoefte dit punt hier te bespreken.

De voorzitter memoreert dat er een bijeenkomst is aangekondigd over het thema "Waar staat je provincie". Daarvoor was weinig enthousiasme. Hij peilt of deze commissie die themabijeenkomst al dan niet wil door laten gaan.

Na een inventarisatie, constateert de voorzitter dat er toch wel voldoende belangstelling is voor dit thema. De griffie zal hiervoor een apart tijdstip reserveren (eventueel in een kleinere setting).

Voorts signaleert de voorzitter dat de mogelijkheid is geboden een presentatie te verzorgen over agendapunt 4.2, statenbrief rapport GS onderzoek risicobeheersing financiële instrumenten. Daar was geen behoefte aan.

1.3 Mededelingen

Stand van zaken IPO

Gedeputeerde Krol heeft deze commissie een memo toegezonden over de onderwerpen die in de IPO bestuursvergadering zijn behandeld. Bijzondere aandacht vraagt hij voor het aanbod van de provincies aan het nieuwe kabinet: daarover zal deze week in het IPO bestuur worden gesproken. Morgen zal er in de college-

vergadering worden gesproken over de concepttekst. De provincies trachten er met hun aanbod voor te zorgen dat zij goed op het netvlies komen van de formateurs en het nieuwe kabinet. In die brief wordt aangegeven dat de provincies vanuit hun verantwoordelijkheid in staat zijn bepaalde taken, die niet in eerste instantie tot het domein van de rijksoverheid behoren, optimaal aan te pakken. Het belangrijkste thema dienaangaande is het traject van de omgevingsvisie. De provincies kunnen daarin een rol vervullen als het gaat om groei en krimp, energietransitie en grensoverschrijdende economische samenwerking. Het ziet er naar uit dat het onderwerp energietransitie een brede verbinding geeft. Hij weet dat er over de energietransitie zeer verschillend wordt gedacht maar dat alle partijen het erover eens zijn dat energietransitie met de ruimtelijke implicaties van dien, alleen kan plaatsvinden indien de regionale en lokale overheden daar intensief bij betrokken zijn. Er zijn teveel voorbeelden van ruimtelijke ingrepen die van bovenaf worden opgelegd en daardoor gedoemd zijn te mislukken. De windmolendiscussie in Drenthe is daarvan een voorbeeld. Overigens hebben ook provincies in het verleden ruimtelijke ingrepen gedaan waarover de samenleving bepaald niet enthousiast was. Echter, als het gaat om energietransitie en de ruimtelijke implicaties moeten de regionale overheden tenminste aan de knoppen zitten en daar als eerste bij betrokken worden. Het onderwerp raakt aan de kerntaken van provincies, zoals ruimtelijke ordening, landschap, de kwaliteit van het landschap, mobiliteit en economie.

Het is niet de bedoeling dat het aanbod van de provincies een politiek traject gaat worden. Voornoemde aanbodbrief wordt door het bestuur van het IPO in collegiale verantwoordelijkheid vastgesteld.

Op dit moment is het voor de provincie Utrecht onmogelijk om binnen de gemaakte afspraken de energiedoelstelling van 65,5 Mw op een andere manier dan met windenergie te kunnen halen. In PS is eerder gesproken over de vraag of de energiedoelstelling wellicht op een andere manier zou kunnen worden ingevuld. GS lieten daarop weten dat dit niet mogelijk was omdat de afspraken uitsluitend betrekking hebben op windenergie. Wanneer provincies eigen verantwoordelijkheid nemen voor energietransitie, inclusief ruimtelijke gevolgen en discussies en interacties met de samenleving, dan dienen provincies ook te kunnen bepalen waar en op welke manier dat wordt vormgegeven. Dat vraagt dan wel om een grotere rol van de regionale overheid wat betreft dit onderwerp, echter, eerst moet de discussie in het IPO bestuur worden afgewacht. Gedeputeerde Krol zal de conceptbrief ter informatie aan de commissie voorleggen, om zo input en commentaar mee te nemen naar het IPO bestuur.

De heer Dercksen begrijpt dat de provincies zich beschouwen als de hoeders van het landschap. Hij wijst op de discussie in Drenthe waar zelfs de PvdA zich lokaal tegen windmolens heeft gekeerd. Het zou z.i. veel beter zijn dat de provincies zich afzijdig houden van de politieke rol in de energietransitie. Waarom zouden de provincies daarin een rol willen spelen? Is dat wel nodig? In de provincie Utrecht gaat de discussie over het plaatsen van een paar windmolens terwijl er vele windmolens op de Noordzee worden geplaatst. Waarom zouden die vijf molens, die er in Utrecht bij moeten komen, ook niet op de Noordzee worden geplaatst? Waarom nemen de provincies een rol in de energietransitie? Volgens de PVV zouden de provincies juist de overlast en problemen kunnen weergeven die bewoners hebben met windmolens. Ter zake verwijst hij naar Houten en de discussies in Drenthe. De PVV vindt dat de provincies zich verre van energietransitie moeten houden totdat er een vorm van energie is die vraaggestuurd beschikbaar komt. De PVV is van mening dat juist die boodschap aan het nieuwe kabinet moet worden meegegeven.

De heer Meijer vraagt zich af welke stukken er uit het IPO bestuur voort gaan komen. Hij wil daar graag over geïnformeerd worden.

Gedeputeerde Krol licht toe dat energietransitie geen betrekking heeft op windmolens. Het gaat erom dat er een verandering in het gebruik van energie moet worden ingezet. Op dit moment zijn er nog geen vraaggestuurde energievormen maar toch moeten er nu al minder fossiele brandstoffen worden gebruikt. De tijd wordt gebruikt om andere vormen van energie te bedenken. Dat behoeft zeker niet alleen maar windenergie te zijn. Het gaat ook om energiebesparing, een project waarover in het project Wonen en Binnenstedelijke Ontwikkeling reeds eerder gesproken is. De meeste winst is te halen door minder verbruik van energie. De provincie kan daar een belangrijke rol in spelen, bv. de bestaande woningvoorraad beter gebruiken. Hij meent wel dat de ruimtelijke gevolgen van energietransitie altijd een plek kosten. Daarover moet in geza-

menlijkheid worden nagedacht. Energie anders gebruiken en anders opwekken kost plek en milieuruimte. De provincie is de aangewezen overheid om daar slimme en verstandige oplossingen voor te vinden. Het gaat in deze discussie niet alleen over windmolens maar ook over beter gebruik van mobiliteit, energiebesparing en smart mobility.

Provincies tonen z.i. ook hun bestaansrecht wanneer ze kunnen laten zien dat ze een belangrijke rol hebben op het vlak van de grote ruimtelijke vraagstukken en dat de provincies het dichtst bij gemeenten en burgers staan om die discussie te kunnen voeren. Provincies horen juist bij dit grote vraagstuk vooraan te staan, immers, het gaat om de kerntaken van de provincie en daarin hebben zij een regisserende rol.

Richting SP merkt hij op dat hij geen interpellatieachtige discussie over dit onderwerp wil voeren. PS hebben altijd de gelegenheid om GS ter verantwoording te roepen en op de uitvoering van het beleid aan te spreken.

De heer Dercksen heeft een eenvoudige vraag gesteld terwijl de gedeputeerde een lange monoloog hield. Zijn vraag is om in de brief aan de formateurs en het nieuwe kabinet ook aandacht te vragen voor de ellende en de discussies in het Utrechtse over windenergie. De PVV pleit ervoor ook de onvrede daarover over te brengen. Het zou goed zijn dat GS zich nu verweren tegen plaatsing van windmolens omdat dit wederom op zeer veel onvrede zal stuiten. In Beieren moeten windmolens op 1500 meter afstand staan, in Polen op meer dan 1 kilometer. Dat gaat in Utrecht niet lukken. Daarom moeten er hier niet meer windmolens worden geplaatst, maar kunnen er wel wat meer worden toegevoegd aan het windmolenpark op de Noordzee. Dat levert de minste overlast aan de inwoners van Nederland op. Het is zaak dat politiek Den Haag hierover wordt geïnformeerd.

Gedeputeerde Krol memoreert nogmaals dat deze discussie niet alleen betrekking heeft op windenergie maar op de totale energietransitie en de grote ruimtelijke implicaties daarvan. De regionale overheid moet dienaangaande aan het roer staan, gelet op de belangen van de inwoners. De stelling dat de rijksoverheid het maar moet uitzoeken, zoals door de PVV bepleit, is niet zijn insteek. De rijksoverheid zal dan een eigen keuze maken, maar dan worden de inwoners van de regio daar niet bij betrokken. Dat is niet zijn route. Liever zit hij vooraan in de discussie om te kunnen meekiezen, meebeslissen en meesturen teneinde te kiezen voor een oplossing die het best bij de provincie past. Daar is al op gestuurd. Om die reden heeft deze provincie de laagste windenergietaakstelling van alle andere provincies.

Spreker gaat ervan uit dat de energietransitie een noodzakelijkheid is waar ook de provincies zich in dienen te bewegen maar dan op een manier zo dicht mogelijk bij de eigen inwoners en hun belangen. Dat kan niet door het belang bij een andere partij neer te leggen, zoals bij de rijksoverheid.

De voorzitter meent dat de concrete vraag van de heer Dercksen nog steeds niet is beantwoord.

Mevrouw Boelhouwer brengt een punt van orde naar voren. Zij is het in grote lijnen eens met de opvatting van de gedeputeerde. Echter, de inhoud van de energietransitie behoort in een andere commissie thuis. Daar zou zij die discussie ook graag gevoerd zien.

De heer Dercksen wijst erop dat het hier gaat om een brief van het IPO aan het nieuwe kabinet. Zijn simpele verzoek is om de ellende, die bij tal van inwoners voortkomt uit het plaatsen van windmolens, aan het nieuwe kabinet over te brengen.

De heer Schaddelee wil toch een ander geluid aan de gedeputeerde meegeven. Hij wil niet zoals de PVV voorstelt de kop in het zand steken. Laat de provincie de energietransitie open tegemoet treden en de bij de provincie behorende rol goed op pakken, zo bepleit hij. Hij stelt voor het betoog van gedeputeerde Krol in tweede termijn in te lijsten en naar het nieuwe kabinet toe te sturen. Een en ander is uitstekend verwoord.

Gedeputeerde Krol expliciteert dat hij niet van plan is te doen wat de heer Dercksen hem vraagt.

De heer Meijer constateert dat deze voorzitter nu wel erg gediensig is. Dat is wel eens anders geweest. Hij constateert dat een Statenlid een steuntje van de voorzitter in de rug heeft gekregen, terwijl betrokkene geacht wordt zelf zijn boontjes te kunnen doppen.

De voorzitter rondt de discussie over dit punt af.

Waterliniemuseum

Gedeputeerde Pennarts memoreert dat zij eerder in deze commissie sprak over het op handen zijnde onderzoek. Dat onderzoek is vorige week begonnen. Het bureau Altea is daarvoor in de arm genomen. Onder toezicht van de provincie Utrecht wordt het onderzoek uitgevoerd. Uiteraard is het aannemingsbedrijf Heijmans daar bij betrokken, evenals de exploitant van het Waterliniemuseum. Er zijn eerst sleuven gegraven om de oorzaak van de overlast te onderzoeken. Zij zal de commissie op de hoogte houden van de vorderingen van het onderzoek.

Beeldencollectie van Jits Bakker

Het voornemen was om contact op te nemen met Renkum, zo memoreert gedeputeerde Pennarts, maar uit deze commissie kwamen twee suggesties prominent naar voren. Allereerst de suggestie om in gesprek te gaan met de gemeente De Bilt en ten tweede contact op te nemen met de gemeente Utrecht om het Maximapark als optie mee te nemen. Dat is gebeurd. Deze week vindt er bestuurlijk overleg plaats met De Bilt over enkele toezeggingen die deze gemeente heeft gedaan. Ook vond er kort bestuurlijk overleg plaats met de gemeente Utrecht. Die gemeente vraagt om uitstel tot 1 maart om na te gaan of de collectie een plek kan vinden in het Maxima park. De provincie heeft daar wel eisen aan gesteld. De collectie moet als één geheel tentoongesteld worden, moet goed beveiligd zijn en er moet een beheersbare situatie ontstaan. Zij zal in de commissievergadering van 27 maart een voorkeursvariant van GS over de locatie van de beeldencollectie van Jits Bakker aan deze commissie voorleggen.

De heer Dercksen vindt de behandeling van dit punt wel erg lang duren. Pas komende week is er een overleg met de gemeente De Bilt terwijl dit punt reeds in de vergadering van december is besproken. Wat is er in de afgelopen twee maanden gebeurd?

De gedeputeerde legt de twee alternatieven (het Maximapark en Beerschoten) als gelijkwaardige opties op tafel terwijl de commissie voorkeur heeft uitgesproken voor de gemeente De Bilt. Het probleem had vooral betrekking op de financiën. De PVV wil graag de nadruk op De Bilt houden. Hij gaat ervan uit dat veel commissieleden hem daarin steunen.

De heer Yassini meent dat onderling is gesproken over de voorkeursvariant met daarbij de aantekening dat HUL daarin een rol in speelde. De indruk was dat HUL geen voorstander was van handhaving van de beeldencollectie in Beerschoten. Dat lijkt geen kansrijke variant. Het gaat erom dat de beste optie wordt gekozen en dat kan De Bilt, Utrecht of Renkum zijn. De gedeputeerde is gevraagd dat te inventariseren. Dat heeft ze nu gedaan. Hij is benieuwd wat daarvan de resultaten zullen zijn. Spreker meent dat er in de commissie verschillend tegen de voorkeursvariant van de PVV wordt aangekeken.

De heer Dercksen begrijpt dat de VVD het nu doet voorkomen dat HUL bezwaren heeft tegen De Bilt. Dat is niet het geval. HUL heeft er geen probleem mee wanneer de beelden blijven staan op de huidige plek. Hij meent dat de discussie nu moet gaan over de benodigde € 25.000,-. Gemeente De Bilt tracht dat geld bijeen te krijgen. Lukt dat niet, dan is het aan PS te beslissen of ze € 25.000 over heeft voor handhaving van de collectie in Beerschoten. De voorkeur van de PVV is inmiddels wel duidelijk.

Mevrouw Boelhouwer memoreert dat er in de gemeente De Bilt een motie is aangenomen om met alle partijen in overleg te gaan, ook met HUL. Zij heeft begrepen dat HUL het park in Beerschoten anders wil gaan inrichten. Zij meent dat de gemeente De Bilt een duidelijke boodschap heeft gekregen en zij hoopt dat de gedeputeerde daar een duidelijk antwoord op ontvangt. Ook zij meent zich te herinneren dat meerdere partijen in deze commissie voorkeur blijven houden voor handhaving van de beeldencollectie in De Bilt.

De heer Yassini wijst erop dat HUL later op zijn bezwaren is teruggekomen. In eerste instantie zei HUL dat de beeldencollectie niet meer passend zou zijn in het landschap van Beerschoten. Ook zouden de beveiligingskosten te hoog worden. Echter, omdat dit op weerstand stuitte, is HUL op zijn standpunt teruggekomen. Het gaat de VVD om een duurzame oplossing. Voorkomen moet worden dat er over enkele jaren opnieuw discussie ontstaat over de locatie voor de beeldencollectie van Jits Bakker omdat HUL een ander standpunt gaat innemen.

De heer Dercksen onderkent dat er tegen het oorspronkelijke plan van HUL zoveel weerstand bij de bevolking bestond, dat HUL op dat plan is teruggekomen. Duidelijk moge zijn dat HUL bestaat bij de gratie van de belastingbetaler. Wanneer de bevolking op het standpunt staat dat de beelden in Beerschoten moeten blijven, dan moet de provincie daarnaar luisteren en weegt de stem van HUL van hem betreft in het geheel niet.

Gedeputeerde Pennarts had de commissie graag eerder willen informeren. Ook zij wil heel graag duidelijkheid over deze kwestie. GS hadden de ruimte om een alternatief te bedenken en daarover heeft het politieke gesprek plaatsgevonden. Daardoor rolde de bal in De Bilt, de gemeenteraad en bij het HUL. Zij had niet het gevoel dat het een zinvolle discussie zou opleveren wanneer zij één van de opties in de lucht zou laten hangen. Zij wil eerst afwachten totdat de gemeente Utrecht heeft bewogen en met een voorstel is gekomen. Daarna zal zij een integraal voorstel met een keuze van GS aan deze commissie voorleggen. Daarover kan dan inhoudelijk het gesprek worden gevoerd. Dat is een goede opmaat naar het gesprek dat op 20 maart gevoerd kan worden.

De heer Suna begreep dat de gemeente De Bilt niet bereid is financieel bij te dragen. Hij vraagt of dat onderwerp wordt van het gesprek.

Gedeputeerde Pennarts bevestigt dat dit inderdaad het geval is. Het gesprek met De Bilt vindt plaats omdat deze commissie daar nadrukkelijk om heeft gevraagd. De Bilt heeft in zijn beweging iets minder ruimte dan bv. de gemeente Renkum.

De voorzitter rondt de discussie over dit punt af.

1.4 Verslag Statencommissie Bestuur, Europa en middelen d.d. 21 november 2016

Het verslag van deze vergadering wordt vastgesteld.

1.5 Rondvraag

De heer Schaddelee memoreert dat de landelijke verkiezingen in zicht komen. In de afgelopen weken hebben verschillende partijen aandacht gevraagd voor de Unie van Utrecht en het Plakkaat van Verlating wat daaruit twee jaar later volgde. Dat was de aftrap van het land dat Nederland uiteindelijk is geworden. Vrijheid van godsdienst is daarin o.a. één van de dragende principes. Vandaag is het de verjaardag van de Unie van Utrecht. Verschillende partijen suggereren ergens in Nederland een gedenkplek te maken voor de Unie van Utrecht. De heer Buma van het CDA noemde in dit verband Den Haag. Als Statenlid van Utrecht stelt hij voor als PS na te denken over de vraag wat er kan worden gedaan met de Unie van Utrecht. Enkele jaren geleden werd de Vrede van Utrecht gevierd. Dat was ook een historische gebeurtenis die breed aandacht kreeg in de regio. Wellicht kan samen met deskundigen worden nagedacht over de vraag hoe de Unie van Utrecht ergens in de provincie een plek kan krijgen. Hij meent overigens dat er vanuit een particulier initiatief voor de derde keer een symposium wordt gehouden rond vrijheid en de Unie van Utrecht.

Gedeputeerde Pennarts beaamt dat het vandaag 438 jaar geleden dat de Unie van Utrecht tot stand kwam. Het kan niet zo zijn dat de Unie van Utrecht in Den Haag een gedenkplek krijgt. Er is overigens al een plek waar de Unie van Utrecht zichtbaar wordt gemaakt en dat is de Academiezaal van de Universiteit van Utrecht. Het zou goed zijn die plek meer te benadrukken. Dat kan bv. vanuit het Erfgoed waarin publieksbereik een belangrijke doelstelling is. Er is zelfs een aanjaagteam Publieksbereik in het leven geroepen die zich

inzet om het erfgoed beter bekend en bezocht te krijgen. Zij stelt voor de suggestie van de ChristenUnie voor te leggen aan dit aanjaagteam en te beginnen contact op te nemen met de UvU om na te gaan hoe het gedachtegoed van de Unie van Utrecht en de plaquette beter onder de aandacht kan worden gebracht. Zij stelt voor dat af te wachten en te zien wat dat oplevert.

De heer Schaddelee kan zich hierin vinden. Hij gaat ervan uit dat de commissie hierover op een later moment geïnformeerd wordt.

1.6 Termijnagenda

Onderzoek van BK, evaluatie van grondsanering, bevindingen hydrologisch model en overleg met de bewoners van de Acacialaan Doorn.

Gedeputeerde Pennarts deelt mede dat de sanering daar goed verloopt als het gaat om het oplossen van de vervuiling van de grond. De laatste fase van deze sanering had betrekking op een gesprek met bewoners en hun adviseurs en de RUD over het conceptrapport, naar aanleiding van het onderzoek. Dat gesprek is niet conform verwachting verlopen zodat dit punt nog niet definitief kan worden afgerond. Bewoners en RUD hebben nogmaals behoefte aan een gesprek met de intentie om er gezamenlijk toch uit te komen, in de zin van dat de bewoners zich kunnen herkennen in de inhoud van het BK-rapport. T.z.t. zal zij de commissie over de finale uitkomsten informeren.

Jeugdcultuurfonds

Gedeputeerde Pennarts memoreert dat PS destijds € 35.000 hebben vrijgemaakt voor het JCF en dat heeft bij de Najaarsrapportage zijn beslag gekregen. Het JCF draait inmiddels al in 12 gemeenten van de provincie Utrecht. De insteek van PS bij de motie was dat alle Utrechtse gemeenten in het JCF gaan participeren. Voor vier jaar is daarvoor door PS een budget van € 35.000 vrijgemaakt. Afgesproken is dat er ieder jaar drie of vier gemeenten gaan meedoen aan het JCF. De provinciale bijdrage heeft betrekking op de administratieve capaciteit van het JCF, zodat alle energie gericht kan worden op het betrekken van gemeenten. De provincie zorgt ervoor dat gemeenten via de cultuurpacten aangesloten raken en betrokken zijn bij het JCF. Zij hoopt dat de commissie met deze update de motie van PS als afgedaan beschouwt.

De heer Hoefnagels vraagt of er ieder jaar drie of vier gemeenten extra worden aangesloten op het JCF.

Gedeputeerde Pennarts antwoordt dat er nu 12 gemeenten deelnemen aan het JCF. De wens is dat alle kinderen in de provincie daarbij gaan aansluiten. Er is geld beschikbaar gesteld voor maximaal vier jaar. In de motie stond als einddoel alle Utrechtse gemeenten te laten deelnemen. Het streven is drie of vier gemeenten per jaar binnen dat bedrag te laten toetreden tot het JCF zodat na vier jaar de hele Utrechtse regio meedoet aan het JCF.

Mevrouw Hoek vraagt of er voor alle gemeenten een vast bedrag geldt of kunnen zij naar rato van hun omvang van dit bedrag profiteren? Hoe wordt dit bedrag verdeeld?

Gedeputeerde Pennarts weet dat de middelen, die door de provincie beschikbaar worden gesteld, ten goede komen aan de organisatie en dat met gemeenten afzonderlijk afspraken worden gemaakt over de deelnemende kinderen aan het JCF. Zij gaat ervan uit dat er een verschil zit tussen bv. de bedragen voor de gemeente Amersfoort en de gemeente Rhenen. Voor alle zekerheid zal zij dat nagaan.

Zij zegt op verzoek van mevrouw Hoek ook toe dat er een overzicht naar de commissie zal gaan van de deelnemende gemeenten aan het JCF. Daarin zal zij ook ingaan op de vraag van mevrouw Hoek of gemeenten per rato of voor een vast bedrag deelnemen.

Mevrouw De Haan komt terug op twee toezeggingen met betrekking tot ***Vergunningverlening, Toezicht en handhaving***. In de RGW-vergadering stond de motie Veldwachters geagendeerd. Het betrof hier o.a. de kosten van groene handhaving. In de commissie RGW is besloten deze motie niet als afgehandeld te beschouwen maar te wachten totdat er ontbrekende onderzoeksgegevens beschikbaar komen. Waarschijnlijk zal die informatie in de komende vergadering beschikbaar zijn. Het CDA mist die gegevens ook, kijkend naar het memo dat later in deze vergadering aan de orde zal komen. Zij wil deze twee toezeggingen graag laten staan, wachtend op de nu nog ontbrekende gegevens.

Gedeputeerde Pennarts vraagt of bedoeld wordt op de notitie over de groene handhaving en het memo over de afhandeling van vragen dienaangaande.

Mevrouw De Haan beaamt dat. In RGW werd aangegeven dat er nog aanvullende gegevens nodig zijn om te kunnen beoordelen of de toezeggingen zijn nagekomen. Dit werd toegezegd.

De voorzitter zegt toe dat deze punten op de termijnagenda blijven staan.

2. BESTUUR

2.1 *Statenbrief organisatie ontwikkeling en expeditie mijn PU*

Voorafgaand aan deze commissievergadering, heeft er over dit onderwerp een presentatie plaatsgevonden. De voorzitter constateert dat de commissie met die presentatie kan volstaan. Er zijn over dit agendapunt geen vragen meer.

2.2 *Statenbrief stand van zaken afstand tot de arbeidsmarkt*

Deze statenbrief is op verzoek van de SP en de PvdA geagendeerd.

De heer Meijer vraagt naar de herkomst van de provinciale medewerkers met afstand tot de arbeidsmarkt. Gaat het om mensen uit de Wet Werk en Bijstand, WSW, Wajong? Hij vraagt of het ook gaat om mensen die bij PAUW bedrijven betrokken zijn. Wat gebeurt er met hen indien PAUW wordt opgeheven? Hij vraagt of de begeleiding vanuit de provincie gebeurt middels het bedrijfsmaatschappelijk advies of gebeurt dat door het SW-bedrijf of de betreffende gemeente? Ook vraagt hij wat het betekent voor het social return on investment door de provincie, nu de SW-bedrijven in de problemen komen en t.z.t. wellicht ophouden te bestaan.

De heer Suna stelt de volgende vragen

1. In de brief staat dat er medewerkers zijn die formeel geen status hebben en al jaren werkzaam zijn binnen de provinciale organisatie. Over wat voor mensen gaat het? Hoe kan het zo zijn dat ze al jaren werken en geen formele status hebben?
2. Er wordt vermeld dat er 5,96 fte proefplaatsingen zijn inzake IPO verband 2016. Wat is nu de stand van zaken omtrent deze proefplaatsingen, aangezien het jaar 2016 voorbij is. Is de doelstelling van 7 fte garantiebanen verwezenlijkt?
3. Wat is de taak van de bedrijfsmaatschappelijke adviseur omtrent de inzet van project social return en in het bijzonder de inzet voor een goede afspiegeling van de samenleving?
4. Naar aanleiding hiervan vraagt de PvdA hoe het college staat tegenover de inzet van andere middelen om een goede afspiegeling van de samenleving binnen de provincie als werkgever mogelijk te maken?

De heer Kocken complimenteert GS met het resultaat. De provincie Utrecht doet het beter dan gepland.

De heer Groothuizen weet uit ervaring hoe moeilijk het is om aan de taakstelling op dit gebied te voldoen. Het is heel bijzonder dat dit sneller gaat dan voorzien.

De heer Ubaghs memoreert dat hij in de commissie MME in het kader van aanbestedingen al diverse malen heeft gepleit voor de PSO prestatieladder. Als opdrachtgever kan de provincie ook aan dat certificaat voldoen en daarmee worden alle vragen beantwoord als het gaat om begeleiding e.d. Tegelijkertijd wordt aan alle wettelijke vereisten voldaan.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof licht toe dat het hier om een belangrijk onderwerp gaat van de provincie Utrecht als werkgever. Het gaat erom dat mensen met afstand tot de arbeidsmarkt binnen de provincie een goede plek wordt aangeboden. Voor sommige werknemers betekent dit dat ze een beschutte werkplek nodig hebben. De doelgroep zijn WSW-ers, Wajongers, medewerkers die destijds in een Melkertbaan zijn geplaatst of medewerkers die al jaren een betaalde baan hebben en daardoor niet meer worden toegelaten tot het doelgroepenregister. Dat zijn de medewerkers die formeel geen status hebben. Zij hebben in het

verleden geen Wajong uitkering aangevraagd en hebben al jaren een betaalde baan. Ook die medewerkers werken bij de provincie Utrecht. Vanuit het sociaal werkgeverschap worden deze mensen ook ontzien. Bij eerdere reorganisaties hebben deze mensen, waar nodig, een beschutte plek gekregen.

De heer Meijer vraagt aan te geven hoe de aantallen zijn naar herkomst.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof zegt toe dat zij dit een memo zal verwoorden.

De begeleiding van deze medewerkers verloopt via de jobcoach van het UWV. De provincie heeft ook een bedrijfsmaatschappelijk adviseur in dienst die zich bezighoudt met begeleiding, voorlichting en training van de leidinggevenden en mensen in hun eigen kracht te zetten. In het kader van social return wordt onderzocht of mensen bv. een opleidingstraject kunnen volgen, dit in samenwerking met andere werkgevers, bv. in de bouw. Gevraagd werd wat er gaat gebeuren bij het opheffen van de sociale werkvoorziening. De betreffende medewerkers zijn ook in dienst van gemeenten; daar ligt de verantwoordelijkheid voor de sociale werkvoorziening. De SW gaat nu meer toe naar de uitvoeringsorganisatie voor de Participatiewet. De provincie vindt het belangrijk kennis te delen en mensen duurzaam te plaatsen en in hun kracht te zetten. Het is heel mooi dat er eind 2016 is voorzien in 12,5 fte terwijl de doelstelling uitkwam op 7 plaatsen.

De heer Meijer vraagt of het beter zou zijn om in overleg te treden met gemeenten die betrokken zijn bij bv. Pauw, het SW bedrijf dat wellicht wordt opgeheven. Daarin kan de provincie een adviserende, dragende en ondersteunende rol invullen.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof ziet dit toch anders. De uitvoering van de Participatiewet ligt bij de sociale werkvoorziening hetgeen een verantwoordelijkheid is van gemeenten. De provincie vindt vooral de kennisuitwisseling belangrijk. Het is een misverstand te veronderstellen dat de provincie medewerkers betreft van sociale werkbedrijven. Dat is in de provincie Utrecht niet aan de orde. De provincie betreft geen medewerkers van Pauw, die overigens ook niet is gericht op de hoger opgeleide medewerker met afstand tot de arbeidsmarkt.

Mevrouw Hoek merkt op dat Pauw ook begeleiders heeft. Worden de Pauw bedrijven opgeheven, dan worden ook de begeleiders, de hoger opgeleiden, ontslagen. Hoe gaat de provincie daarmee om?

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof antwoordt dat dit geen verantwoordelijkheid is van de provincie. De medewerkers zijn een verantwoordelijkheid van de gemeenten. Begeleiders, die door opheffing van het bedrijf tussen wal en schip dreigen te geraken, hebben uiteraard de mogelijkheid te solliciteren naar vacatures, ook bij de provincie, echter, hier ligt geen specifieke rol voor de provincie.

De heer Suna vraagt of GS ook bereid zijn te kijken naar andere vormen van diversiteit en een afspiegeling van de samenleving binnen het medewerkersbestand.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof wijst op de personeelsmonitor. Getracht wordt een afspiegeling van de samenleving te zijn. Zij somt enkele kengetallen op. In de provincie werkt 55% mannen en 45% vrouwen. De gemiddelde leeftijd is 48,7 jaar. De provincie is nauw betrokken bij mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Met 12,5 fte heeft de provincie laten zien dat de organisatie zich daar ten volle voor inzet. Terugkomend op de vraag van de heer Ubaghs over de PSO prestatieladder, memoreert zij dat dit punt ook in een andere commissie is besproken, naar aanleiding van de Aanbestedingswet. Zij praat daar graag op een ander moment met de heer Ubaghs verder over de mogelijkheden van de prestatieladder.

De voorzitter rondt de behandeling van dit agendapunt af.

2.3 Statenbrief zienswijze bestuurskrachtmetering Gooi en Vechtstreek

Dit punt is op verzoek van D66 en de SP geagendeerd.

De heer Hoefnagels deelt mede dat de motivatie van D66 om dit onderwerp in BEM te willen bespreken het stuk is dat de titel heeft "Na amendement Blaricum". Hebben de gemeenten de reactie van de provincie kunnen amenderen? Wat is de wijziging die is doorgevoerd met het amendement van Blaricum?

De heer Meijer deelt mede dat hij veel van de provincie Utrecht houdt. Soms moet hij bij het optreden van GS in relatie tot de diverse herindelingskwesties denken aan het Poolse volkslied. Het gaat om de Dubrovski mars, waarbij een held uit het verleden wordt aangeropen om zich te haasten het land te redden. Hij heeft niet de indruk dat het nodig is dat er helden gaan optreden in Vijfheerenlanden of in de BEL streek. Spreker krijgt de indruk dat de provincie Utrecht zich inmiddels tegen Noord-Holland keert. De stelling is dat Noord-Holland samenwerking van bovenaf oplegt, terwijl Utrecht die beweging van onderop wenst. Voorstellen over een referendum hebben hem overigens nog steeds niet bereikt. Daarin worden gedetailleerde opvattingen van onderop kenbaar gemaakt. Hij vraagt voorts wat nu de invalshoek is van het college. Het gaat in dit kader bv. om Vijfheerenlanden, Woerden, BEL en Veenendaal. Mocht men op dat vlak troepenbewegingen in stelling brengen, dan hoort hij dat graag tijdig. Hij hoopt ook te horen dat GS op een enigszins ontspannen manier met deze materie omgaan en de belangen van de inwoners nadrukkelijk voorop stellen.

Mevrouw Maasdam complimenteert GS met de brief die is uitgegaan. Het CDA is blij dat gekozen is voor de beweging van onderop.

De heer Kocken constateert dat bij Vijfheerenlanden en deze casus hetzelfde uitgangspunt van GS terugkomt, nl. de beweging moet van onderop komen. Is dat niet het geval, dan hoeft het niet. Zijn fractie sluit zich daar geheel bij aan.

Mevrouw Boelhouwer heeft het onderliggende rapport met belangstelling gelezen. Zij meent dat er wellicht iets in gang kan worden gezet om de bewustwording in de desbetreffende gemeenten te vergroten. Een volstrekt passieve houding in deze heeft niet haar voorkeur.

De heer Kocken meent dat de brief een andere strekking heeft. De gemeenten geven aan dat ze de BEL samenwerking willen versterken en dat er wel degelijk nog iets te verbeteren valt. Die lijn komt ook in het rapport terug. Dat is een andere insteek dan te stellen dat de gemeenten tot een fusie moeten overgaan zoals door GS van Noord-Holland wordt geconcludeerd.

Gedeputeerde Pennarts komt terug op de woorden van de heer Meijer. De provincie Utrecht begeleidt de fusie van Vijfheerenlanden en de gesprekken in de regio met een positieve insteek. Zij benadrukt dat de lijn van GS consistent is. De provincie is door het Ministerie van BZK aangewezen om de procedure rond Vijfheerenlanden te trekken. Dat vraagt om een positiebepaling en een actieve rol. De provincie laat hetzelfde geluid horen als het gaat om de voorgenomen plannen van de provincie Noord-Holland met de BEL gemeenten, wat Noord-Holland betreft gecombineerd met de gemeente Huizen. De provincie Utrecht staat op het standpunt dat een beweging van onderop de beste beweging is. Dat is een consistente houding ten aanzien van gemeentelijke fusies. De provincie steunt deze maar weet dat de krachtigste fusies worden vormgegeven door motivatie van onderop. In geval van de BEL gemeenten kan er een beweging van onderop ontstaan die de nieuwe gemeente naar het Noord-Hollandse zou kunnen brengen. Zo ver is het nog niet. Dat is ook de insteek van deze zienswijze op het voornemen van Noord-Holland. Utrecht staat op het standpunt dat de BEL gemeenten zich regionaal met elkaar zouden moeten versterken. In deze fase kan een gecombineerde BEL gemeente in de optiek van GS ook een plek vinden in Utrecht. Deze uitspraak is beargumenteerd en geloofwaardig. GS zijn in gesprek met de Utrechtse gemeente Eemnes en adviseren deze gemeente samenwerking te zoeken, ook in de regio. Samenvattend vindt zij dat de standpuntinname van de provincie Utrecht ten aanzien van beide herindelingsdossiers (BEL gemeente en Vijfheerenlanden) vanuit hetzelfde principe worden vormgegeven, nl. van onderop. Niets doen is inderdaad niet voldoende. GS erkennen dat er ook iets in de regio moet gebeuren en dat proces komt op gang. Het gaat wel om drie eigenstandige gemeenteraden met een wat andere opvatting over de invulling van hun gezamenlijke toekomst.

De heer Meijer mist in het betoog van de gedeputeerde nog steeds het woord "referendum", juist omdat zij betoogt dat de beweging van onderop moet ontstaan. Een referendum is een goed middel om dat te meten. Onlangs stelde minister Plasterk in zijn brief over Vijfheerenlanden dat men verplicht is alle belangen in ba-

lans te brengen en deze allemaal de revue te laten passeren. Dat vraagt om een brede kijk. Helaas mist hij zo'n brede kijk.

Gedeputeerde Pennarts licht toe dat zij bouwt op de gesprekken die zij voert met de burgemeesters en wethouders van gemeenten, maar ook op de bijeenkomsten die door de provinciale ambtenaren worden bijgewoond en waar gemeenten met hun inwoners over de toekomst in gesprek gaat. Daar is niet gekozen voor een referendum en die keuze is primair aan gemeenten. De provincie heeft ook niet de middelen om gemeenten daartoe te dwingen. Een referendum, als het gaat om de toekomst van een gemeente, zou door een gemeentebestuur zelf moeten worden opgestart. De gemeenten hebben voor een andere manier gekozen.

De heer Meijer wil slechts verwijzen naar de discussie over Vijfheerenlanden en de o.m. door de SP ingediende motie hoe dat in voorkomende gevallen kan worden vormgegeven.

Gedeputeerde Pennarts herhaalt dat het primair aan gemeenten is hoe zij met hun inwoners tot een besluitvormingsproces komen. De gemeenten hebben een andere keuze gemaakt en ondernemen het nodige om met hun inwoners in gesprek te gaan.

D66 stelde een vraag over Blaricum. Het amendement Blaricum had te maken met de timing van de brief. Eerst zou er een gezamenlijke zienswijze van de drie gemeenten worden ingediend. Uiteindelijk is dat gewijzigd. Dat betekent dat deze brief tot stand is gekomen nadat er een inschatting was gemaakt van de situatie in de BEL gemeenten. Er is geen overleg geweest met de gemeente Blaricum of een andere gemeente over de zienswijze. Het gaat hier om een initiatief van de provincie Utrecht.

De heer Hoefnagels begrijpt dat Blaricum liever niet meer gezamenlijk met Eemnes en Laren optrekt maar meegaat met Noofd-Holland en voorstander is van een fusie.

Gedeputeerde Pennarts beaamt dat Blaricum een iets andere positie heeft gekozen.

De heer Ijssennagger geeft de voorzittershamer over aan mevrouw Keller

3. VERGUNNINGVERLENING EN HANDHAVING

3.1 Memo GS gedeputeerde Pennarts betreffende stand van zaken Van de Groep

Gedeputeerde Pennarts licht toe dat dit memo betrekking heeft op een vraag van de PVV die in ging op nieuwe ontwikkelingen in Bunschoten over een eventuele nieuwe plek voor de firma V.d. Groep. De heer Dercksen vroeg toen of er op de nieuwe locatie sprake zou kunnen zijn van geuroverlast. Zo ja, dan dient de provincie z.i. daar geen vergunning voor te verlenen.

In het memo wordt de situatie in Bunschoten geschetst en de bedrijfsvoering van de firma V.d. Groep. GS zullen de vergunning toetsen aan de voorschriften maar zullen niet op voorhand stellen dat het bedrijf zich niet op de nieuwe locatie kan vestigen. Het bedrijf wil een deel van de productie naar een andere locatie overhevelen, nl. naar de RWZI aan de Groeneweg in Bunschoten. Daarvoor is een omgevingsvergunning aangevraagd op grond van artikel 2.1 van de WABO. In het kader van dit soort vergunningsaanvragen wordt er door de provincie standaard een BIBOP procedure gestart.

De heer Jansen vraagt hoe de gemeente en het bedrijf dit naar de buitenwereld gaan communiceren. Hij heeft signalen dat de inwoners de indruk hebben onvoldoende geïnformeerd te zijn. Zo zou de Klankbordgroep niet openbaar zijn en worden er van vergaderingen geen verslagen gemaakt, zo heeft hij begrepen.

De heer Meijer vraagt hoe de provincie zich laat overtuigen dat de door het bedrijf gekozen oplossing gedragen worden door de lokale bevolking. Hij is van mening dat de gekozen alternatieven in ieder geval door het overgrote deel van de bevolking van Bunschoten/Spakenburg moeten worden gedragen, gelet op alles wat er rond dit bedrijf in de afgelopen jaren is gebeurd.

De heer Hoefnagels vraagt de heer Meijer of hij van mening is dat daarover een referendum moet worden gehouden.

De heer Meijer antwoordt dat hij dit op voorhand niet noodzakelijk vindt.

De heer Dercksen merkt op dat dit dossier uit een tijd stamt dat er een minder assertieve gedeputeerde aan het roer stond. Hij herinnert zich dat er bij omwonenden grote problemen waren over dit bedrijf. Ze konden door de stank niet eens meer in hun eigen huis wonen, een dramatisch gegeven. Nu dit bedrijf wil verhuizen kan het niet zo zijn dat de provincie op voorhand stelt dat stankoverlast ook op een nieuwe locatie niet kan worden uitgesloten. Hij herinnert eraan dat er jaren geleden woedende bewoners bij de poort van de firma V.d. Groep stonden omdat ze ten einde raad waren. Hij verzoekt de gedeputeerde dringend een plek te kiezen voor deze vergistinginstallatie waar niemand last van heeft. Als de conclusie is dat er zo'n plek niet is, dan moet dat ook achterwege blijven. Het zou onjuist zijn mensen opnieuw met een dergelijke stankoverlast op te zadelen. De overheid heeft sturingsmogelijkheden. Wellicht is er in een andere gemeente een locatie die meer geschikt is voor deze vergistinginstallatie. Ingezet moet worden op een goede oplossing, desnoods kan er met de grondprijs worden geschoven wat de PVV betreft. Hoe dan ook moet worden voorkomen dat het bedrijf op een nieuwe locatie wordt gevestigd, waar mensen opnieuw niet kunnen slapen van de stank.

Mevrouw De Haan dankt voor de ontvangen informatie, o.a. over de klachten. Duidelijk wordt dat er in september en oktober sprake is van afnemende klachten. De ChristenUnie waardeert de extra inzet van de gedeputeerde om met behulp van de E-nose en de bekostiging daarvan nadrukkelijker te kijken naar de geurhinder en geurbeleving. Dit instrument geeft een beter beeld waarmee de geurbeleving van inwoners beter onderbouwd en objectiveerbaar kan worden. Zij sluit aan bij de opmerking van het CDA over de communicatie richting inwoners. Met betrekking tot de mogelijke verhuizing van het bedrijf is het voor de ChristenUnie van het allergrootste belang dat de veiligheid en gezondheid van de inwoners voorop staat.

De heer Hoefnagels geeft aan dat dit onderwerp ook aspecten heeft die thuishoren in de commissie RGW. Het gaat bv. om de planologische haalbaarheid van de verplaatsing van het bedrijf. Daarover zijn door de provincie nog geen uitspraken gedaan. Spreker gaat ervan uit dat dit wellicht komt omdat de beoogde locatie zich buiten de rode contour bevindt of dat het gaat om een locatie die voor de provincie misschien ongewenst is. Hij vraagt of dit onderwerp in RGW wordt behandeld.

Hij leest voorts dat het bedrijf de wens heeft om verder te groeien. Hij vraagt of dat een reële wens is of gaat het hier om een gewenste ontwikkeling? Heeft dit bedrijf nog veel groeimogelijkheden? Er wordt nu al veel slachtafval uit Nederland verwerkt. Wat moet er nog meer worden verwerkt? Wil men ander dierlijk afval gaan verwerken of slachtafval uit bv. Canada?

Gedeputeerde Pennarts gaat in op het aspect van de communicatie. Met het oog daarop is er een klankbordgroep ingesteld. Over de klankbordgroep is wat ontevredenheid, o.a. wie daarin participeren en hoe de klankbordgroep kan worden bereikt. Zij zal daarover contact opnemen met de wethouder. Het gaat hier om een gemeentelijke activiteit. De gemeente stelt zich in verbinding met bewoners en moet dat op een goede manier organiseren. Het gaat hier om een casus die al een tijd in Bunschoten/Spakenburg speelt. De klankbordgroep wordt daardoor zeer kritisch gevolgd. Zij vindt wel dat de verantwoordelijkheid daar moet blijven waar deze thuishoort nl. bij de gemeente, maar de signalen van deze commissie over de communicatie en de signalen over de klankbordgroep zal zij delen met de wethouder.

Gevraagd is hoe overtuigd zij is dat oplossingen door de bevolking worden gedragen. Daarvoor is de klankbordgroep met name in het leven geroepen. Door de vele meldingen en klachten die er zijn geweest is ook de provincie op de hoogte van de gang van zaken van V.d. Groep. Klachten worden altijd gecheckt. Getracht wordt op onverwachte momenten metingen te verrichten en de RUD pleegt op dit dossier extra inzet. Dit heeft alle aandacht van de provincie, beleidsmatig maar ook vanuit de handhavingkant.

Gememoreerd werd dat omwonenden grote klachten hebben wegens de stankoverlast, daar zelfs 's avonds niet konden slapen. Zij realiseert zich heel goed hoe erg dat voor betrokkenen moet zijn. Het is de taak van de provincie om daar zo doortastend mogelijk in op te treden. Tegelijkertijd zijn er kaders waar de provincie zich aan moet houden. Zij wil zich in deze niet door emoties laten leiden, juist dat zou de provincie kwetsbaar maken in de wijze waarop de handhaving wordt uitgevoerd. Uiteraard wordt er getoetst aan de kaders van het omgevingsrecht en aan de toepassing van de best beschikbare technieken met name op het gebied van geuroverlast. Het is zeker geen casus die bij de provincie gemakkelijk wegkomt. Zij is zich er zeer van

bewust dat dit een dossier is waar al vele jaren een geur aan zit. Alle energie wordt er op gezet om de problemen zo goed mogelijk op te lossen. Zij tracht binnen de regelgeving daar zo scherp en helder mogelijk op te koersen.

De heer Dercksen roept de gedeputeerde nogmaals op om met het bedrijf in overleg te gaan en aan te geven dat verplaatsing naar een plek, waar omwonenden opnieuw met stankoverlast geconfronteerd worden, niet wordt toegestaan. Z.i. dient de provincie met het bedrijf te zoeken naar een plek waar niemand last heeft van de stankoverlast. Hij vraagt die flexibiliteit en maximale inzet van de gedeputeerde. Wat de PVV betreft is het acceptabel wanneer een goede oplossing provinciaal geld vraagt of dat er met contouren wordt geschoven. De PVV wil hoe dan ook voorkomen dat er in de toekomst opnieuw sprake zal zijn van enorme stankoverlast voor omwonenden. Dat mag niet meer gebeuren.

De heer Meijer memoreert dat de partijgenoot van de heer Dercksen, toenmalig voorzitter van MME, betrokken was bij deze problematiek in het verleden. Het leed onder de bewoners was toen schrijnend. Tijdens de kerstvakantie werd er zelfs een bijeenkomst gehouden in een café in Spakenburg waarin bewoners zich konden uitspreken. Daar zijn verslagen van gemaakt die zeker terug te vinden moeten zijn. De emotionele noodzaak om bewoners te vrijwaren van verdere stank, is z.i. volstrekt helder. Daar behoeft geen klemmend betoog meer voor nodig te zijn.

Gedeputeerde Pennarts is zich zeer bewust van de prangende problematiek. Echter, er wordt haar een toezegging gevraagd die zij niet kan geven omdat er nog geen vergunning is aangevraagd. Er is wel een locatie in beeld en daarover wordt gesproken, ook over alternatieven. Echter, eerst moet getoetst en aangetoond worden waarom de locatie die het bedrijf aandraagt al dan niet mogelijk zou kunnen zijn. De provincie wil een betrouwbare overheid zijn.

D66 vroeg haar of dit onderwerp ook in RGW aan de orde zou moeten worden, gelet op de planologische kant van de zaak. Dat is zeker een punt. Gedeputeerde Van den Berg is ook op dit dossier aangesloten. GS behandelen dit als een integraal dossier.

De heer Dercksen begrijpt dat er gesproken wordt over een toekomstige locatie. Kennelijk is er al een locatie in beeld en daarbij wordt aangegeven dat op voorhand niet alle stankoverlast is uit te sluiten. De PVV wil een locatie waarvan op voorhand wel alle overlast is uit te sluiten. Die inzet verlangt hij van de gedeputeerde.

Gedeputeerde Pennarts wil wel een inspanningsverplichting afspreken. Zij wil zich inzetten voor de meest optimale locatie, echter, zij heeft te maken met de realiteit van het aanvragen van een vergunning, de normen die daarvoor worden gehanteerd en de toetsing die moet volgen. Zij is zeer bereid ver te gaan, echter, zij wil wel het realistische scenario schetsen. Rekening moet worden gehouden met regelgeving en de rechtspositie van het bedrijf alsmede normen en vergunningen. Dat kan zij niet naast zich neerleggen.

De heer Dercksen heeft zojuist aangegeven dat er voor de provincie wel degelijk middelen inzetbaar zijn. De provincie en de gemeente kunnen ervoor zorgen dat het voor het bedrijf financieel interessanter is een andere plek te zoeken, er kan wellicht wat met de contouren worden geschoven e.d. Die inzet vraagt hij van de gedeputeerde. Het bedrijf moet worden gevestigd op een plek waar mensen geen last hebben van de stank. De vergistinginstallatie stinkt naar rotte vis, dat kan ook niet anders want dat is het afval dat verwerkt wordt. Hij wil de toezegging horen dat de gedeputeerde er alles aan doet met geld of met contouren om overlast voor omwonenden te voorkomen. Zo nodig roept hij PS daartoe op.

Gedeputeerde Pennarts zou als persoon de heer Dercksen die toezegging wel willen doen maar dat kan niet omdat zij rekening heeft te houden met portefeuilleonderdelen die niet de hare zijn en met wetgeving, regelgeving, rechtszekerheid van een bedrijf. Zou zij die toezegging doen dan belandt zij in een gratuite situatie waar geen van de partijen mee geholpen zal zijn. Mocht de heer Dercksen zich genoodzaakt voelen een interpellatie aan te vragen in de PS vergadering, dan betreurt zij dat want daar zijn andere zaken te bespre-

ken. Graag zegt ze toe dat ze de commissie in de volgende vergadering opnieuw zal informeren in de openbaarheid over de vorderingen in dit dossier. Alle portefeuillehouders zullen zich inspannen om een goede oplossing te vinden. Echter, zij kan nu niet in de oproep van de PVV meegaan omdat zij dat niet ten volle zal kunnen waarmaken. De gevraagde zekerheden kan zij nu niet toezeggen omdat zij niet voldoende zicht heeft op de haalbaarheid daarvan.

De heer Dercksen stelt voor dat de gedeputeerde in de volgende BEM vergadering hierover nogmaals een standpunt inneemt, na overleg met haar collega's, en dan zal zijn fractie een afweging maken.

Mevrouw Hoek memoreert dat PS bekend is met het bedrijf V.d. Hoek en wat daar aan de hand is. De gedeputeerde stelde dat zij nog geen actie kan ondernemen omdat het bedrijf nog geen vergunning heeft aangevraagd. Zij vraagt wanneer er voorwaarden aan de vergunning gesteld. Kan dat voor de aanvraag van de vergunning of gaat dat gebeuren door de aanvraag van de vergunning. Wat kan er al in het voortraject van de vergunningsaanvraag worden gedaan?

Gedeputeerde Pennarts antwoordt dat de vergunning wordt getoetst aan bestaande regelgeving. De kaders dienaangaande zijn bekend.

Mevrouw Hoek weet dat de provincie al langdurig en met regelmaat contact heeft met het bedrijf V.d. Groep. Nu bekend is dat het bedrijf binnenkort een vergunning gaat aanvragen, lijkt het haar goed daar proactief mee om te gaan en het bedrijf op voorhand al mee te geven waarmee rekening moet worden gehouden in de zoektocht naar een nieuwe locatie.

Gedeputeerde Pennarts antwoordt dat het bij complexe vergunningen niet ongebruikelijk is dat er vooraf al contact is tussen vergunningvrager en vergunningverlener over de vraag aan welke voorwaarden er moet worden voldaan en hoe er zal worden getoetst, welke informatie er nodig is e.d.

De heer Meijer vindt de toezegging die door de heer Dercksen wordt gevraagd volstrekt vanzelfsprekend. Hij rekent daar ook op.

Gedeputeerde Pennarts memoreert dat zij een intentie heeft uitgesproken maar geen concrete toezegging.

De heer Dercksen begrijpt dat de gedeputeerde heeft toegezegd dat er in de volgende commissievergadering nogmaals over dit onderwerp zal worden gesproken.

Gedeputeerde Pennarts vervolgt de beantwoording van de vragen.

D66 stelde een vraag over raakvlakken met andere portefeuilles, o.a. met RGW. Zij heeft dat beaamd en aangegeven dat GS dit dossier integraal behandelen. Gevraagd werd naar de groeipotentie van het bedrijf. Het bedrijf heeft met name een plek nodig waar ze met water en afvoer beter uit de voeten kan, dan op de huidige locatie. Er zitten dus voorwaarden aan de vestigingsplek, op grond van de bedrijfsvoering.

De heer Hoefnagels vraagt of die locatie zich buiten de rode contour bevindt. Voorts vraagt hij waar de groei vandaan komt omdat het bedrijf reeds al het slachtafval uit Nederland verwerkt, voor zover hij weet.

Gedeputeerde Pennarts kan die vragen niet beantwoorden. Zij zegt toe daar de volgende keer op te zullen terugkomen.

De voorzitter constateert dat de het onderwerp stand van zaken firma V.d. Groep opnieuw wordt geagendeerd voor de volgende BEM vergadering.

3.2 Memo GS gedeputeerde Pennarts betreffende overzicht Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) Groene Wetten

Dit onderwerp is op verzoek van de SP, de PvdD en de ChristenUnie geagendeerd.

De heer Meijer deelt mede dat de zorgpunten van de SP betrekking hebben op de ontwikkelingen in de recreatiesector, op de gemeenten die bij de opheffing van het Recreatieschap betrokken zijn en de kosten van VTH voor paden en routes. De vraag is wat er gebeurt indien gemeenten besluiten om daar niet meer aan mee te betalen. Wat is de rol van Recreatieschap Midden Nederland wat betreft onderhoud en beheer? Welke sturingsmogelijkheden heeft de provincie om daar, waar gaten vallen, te dichten? Mochten gemeenten weigeren te betalen, terwijl het gaat om plekken waar veel inwoners komen, dan kan naar de opbrengst toeristenbelasting worden gekeken. Daarover kan de provincie dan het gesprek met gemeenten aangaan.

De voorzitter memoreert dat de SP in de motivering voor de opwaardering van dit agendapunt vroeg om de visie van de commissie op verschillende alternatieven. Echter, nu worden er door de SP vele vragen aan de gedeputeerde gesteld. Die vragen hadden ook eerder kunnen worden gesteld.

De heer Meijer hoopt van de andere statenleden ook invalshoeken te horen met betrekking tot dit onderwerp. Dat was één van de redenen om dit onderwerp op te waarderen.

Mevrouw Arissen memoreert dat de PvdD technische vragen heeft gesteld maar daar nog geen antwoord op heeft ontvangen. Er zijn nog wat vragen bijgekomen en ook deze zullen aan ambtenaren worden voorgelegd.

De PvdD vraagt zich in het algemeen af of de gestelde ambitie met betrekking tot het aantal fte's afdoende is om te kunnen handhaven. Daarbij wil zij ook aansluiten bij de opmerking van de ChristenUnie over het lopende onderzoek, zoals tijdens de behandeling van de termijnagenda naar voren kwam. Ook haar fractie wil deze gegevens bij de discussie betrekken zodra het onderzoek is afgerond. Met organisaties die bij de handhaving betrokken zijn, is gezamenlijk afgesproken dat er opgetreden zal worden tegen motorcrossers, mountainbikers en loslopende honden. Al in 2015 heeft de gedeputeerde aan de PvdD toegezegd dat zij strenger zal toezien en actiever zal optreden tegen stroperij omdat dit ook in de provincie Utrecht extreme vormen aanneemt. Echter, daarover is in het memo niets terug te vinden. Dienaangaande vraagt haar fractie om een toelichting.

Mevrouw De Haan constateert dat het stuk open einden bevat en dat er gegevens ontbreken in het kader van het onderzoek, ook in de afhandeling van de motie Veldwachters. In het kader van de nieuwe Natuurwet wordt er gesproken over 4 fte maar er wordt geen informatie gegeven in de achterstand die in de huidige situatie is opgelopen. De provincie bleef in die taakstelling achter. De ChristenUnie wil daar graag uitleg over. Zij ziet de 4 fte als invulling van de nieuwe Natuurwet maar dat aantal zal waarschijnlijk niet toereikend zijn.

Er wordt steeds gesproken over de uitbreiding met 2 fte's. De ChristenUnie streept dat weg, vanwege de opheffing van het Recreatieschap. Gemeenten hebben nog steeds niets toegezegd over de invulling van de BOA's. Wat kan de provincie extra gaan doen? De gedeputeerde liet in november weten dat zij PS met het beleid op dit punt zou verrassen. Echter, haar fractie is in het geheel niet positief verrast, maar teleurgesteld.

Gedeputeerde Pennarts komt terug op de vragen van de SP. Hoe te handelen indien gemeenten niet mee willen doen? Wat zijn dan de sturingsmogelijkheden van de provincie? Het Recreatieschap omvatte 11 gemeenten. Overigens waren er ook toen gemeenten die daarin niet participeerden, zoals Soest en Baarn. Zij hielden zich zelf bezig met het onderhoud van paden. Nu is het schap in liquidatie zodat 11 gemeenten daar uit gaan stappen. Getracht wordt nu toch weer de gezamenlijkheid te bevorderen via het provinciale routebureau. Daarvoor krijgt de provincie alle gemeenten wel in beweging. Gemeenten betalen daarvoor een vergoeding, afhankelijk van het aantal inwoners en het aantal kilometers paden. Ook de provincie draagt daar flink aan bij. Na het liquideren van het recreatieschap werd duidelijk dat er taken blijven voortbestaan, zoals de groene handhaving en de BOA taken. Er waren 4,2 fte BOA's bij het schap in dienst. Ook het onderhoud van de route en paden blijft belangrijk. Getracht wordt gemeenten toch weer met elkaar te verenigen voor de onderhoudstaken voor routes en paden en de groene handhaving. Daar wordt een nieuwe entiteit voor gezocht. Aan de Oostkant van de provincie ligt het nationaal Park Heuvelrug en nagegaan wordt of een aantal gemeenten bij die organisatie kan aansluiten. Gezocht wordt naar een entiteit die ervoor zorgt dat in

het stuk van Utrecht, waar het toerisme het grootst is, de recreatieve druk het grootst is en de natuur het kwetsbaarst is, de groene handhaving en het onderhoud van routes en paden goed wordt geregeld. Er was 2,4 fte beschikbaar en nu gaat men door met 1,5 fte. Dat komt omdat een aantal recreatieterreinen zoals het Henschotermeer inmiddels is geprivatiseerd en de handhavingstaak voor rekening van de nieuwe eigenaar komt. Dat geeft derhalve een minder grote vraag naar handhaving.

Wie niet betaalt, krijgt geen onderhoud van routes en paden. Die gemeente moet dat op een andere manier regelen. Overigens biedt de provincie middels de omgevingsdiensten de mogelijkheid om groene BOA capaciteit in te kopen. Die keuzevrijheid hebben gemeenten.

De heer Meijer begrijpt dat GS zich niet verantwoordelijk voelen, wanneer gemeenten zich terugtrekken. Gedeputeerde Pennarts antwoordt dat dit niet het geval is. Wanneer GS zich niet hadden ingespannen om naar alternatieven te zoeken om de gezamenlijkheid te bevorderen en het routebureau in de benen te brengen, dan was er niets gebeurd. Echter, de provincie kan gemeenten niet dwingen tot een schap toe te treden. De taak wordt door gemeenten wel als belangrijk ervaren en het is beter dat gezamenlijk op te pakken dan apart. Het ziet ernaar uit dat gemeenten toch weer de gezamenlijkheid opzoeken om handhaving en onderhoud routes en paden in een wat lossere verband te organiseren. Een bundeling betekent dat recreatieschap Midden Nederland, de uitvoeringsorganisatie waar medewerkers weg moeten omdat het schap wordt opgeheven, een opdracht kan worden gegeven, waardoor medewerkers toch hun baan kunnen behouden. Zij doet haar uiterste best dit voor elkaar te krijgen. Daarvoor heeft ze een onderzoek gefinancierd en is er een werkgroep samengesteld. Op alle mogelijke manieren tracht de provincie dit voor elkaar te krijgen.

Mevrouw Hoek vraagt hoe de samenwerking zich verhoudt tussen BOA's en de dierenpolitie.

Gedeputeerde Pennarts vervolgt haar beantwoording. De PvdD en de ChristenUnie zijn kritisch over het memo. Hun vraag is of er voor handhaving wel voldoende ambitie is. Er komt 4 fte bij en geëvalueerd zal worden of die 4 fte voldoende is. Zij constateert dat er eerst nul capaciteit was, omdat de WNB voorheen een rijksverantwoordelijkheid was en de RVO geen capaciteit beschikbaar had voor handhaving. In de Utrechtse regio gaat men nu van nul naar 4 fte. Dat vindt zij een mooie stap. T.z.t. zal worden geëvalueerd hoe een en ander in de praktijk functioneert c.q. of dit een efficiënte inzet is. Gestart wordt met een goede organisatie van preventieve handhaving met deze vier extra BOA's. Op dit punt levert de provincie Utrecht daadwerkelijk een prestatie, ook in vergelijking met andere provincies, om de handhaving in kwetsbaar gebied een sterke impuls te geven. De provincie heeft geen achterstand op dit terrein. De provincie neemt een dossier van het rijk over dat nu ook met een handhavingcomponent wordt ingevuld. Dat kon worden opgelost omdat er nog wat ruimte was in het RUD budget. Vooralsnog kan de handhaving op die manier worden georganiseerd en t.z.t. zal worden geëvalueerd of dit doelmatig is en of dit financieel uit kan.

Mevrouw De Haan memoreert dat de vier fte's in het licht staan van de taken die er wegens de WNB bij zijn gekomen. Die taken zijn meer dan fors. De verwachting is dat die vier fte's onvoldoende zijn om de nieuwe taken goed te kunnen uitvoeren. De rapportages in vorige vergaderingen lieten zien dat de handhavingstaak in de oude situatie ook te wensen overliet. De gedeputeerde vindt de vier extra fte's een forse inspanning maar de ChristenUnie heeft daar vragen over in relatie tot de grote taken die erbij komen. Zij hoort graag een toelichting op de achterstand die er in de oude situatie is ontstaan. Zij doelt op stroperij, vandalisme, dode dieren. In één van de commissievergaderingen is er ooit een notitie besproken waarin duidelijk naar voren kwam dat handhaving op dit punt te wensen overliet.

Gedeputeerde Pennarts zegt toe dat zij schriftelijk op die vragen zal terugkomen. Duidelijk is dat men met handhaving nooit alle problemen kan voorkomen. Eerder is daarover gesproken in de verhouding tussen preventief handhaven en repressief handhaven. De situatie in Utrecht is niet veranderd maar wel zijn verantwoordelijkheden verschoven voor de natuurbescherming. Van nul capaciteit op die taken is een verschuiving naar vier fte's gerealiseerd en zij vindt dat substantieel. Overigens pretendeert zij niet dat er in Utrecht op geen enkel domein meer sprake zal zijn van een ongewenste situatie. In 2015 is in het coalitieak-

koord afgesproken dat er € 2,5 ton structureel beschikbaar komt voor groene BOA's. Daarvoor zijn twee medewerkers aangesteld. Mogelijk kunnen dat er meer worden, gelet op het budget. De vraag is echter of dat wel de beste beslissing is. Er is ook geld beschikbaar gesteld om alle BOA's goed op te leiden, ook de BOA's die elders in dienst zijn. Er is ook geïnvesteerd in een handhavingsapp waarmee handhavers elkaar op de hoogte van activiteiten en er is een convenant tot stand gebracht waardoor het nu mogelijk is dat handhavers ook over elkaars toepassingsgebieden heen kunnen optreden.

Terugkomend op de vraag van 50PLUS licht de gedeputeerde toe dat er een convenant is gesloten waarin alle partijen, zoals de dierenpolitie, BOA's, voedselwarenautoriteit, handhavers en anderen, afspraken hebben gemaakt over samenwerking. Daarvoor stellen partijen ook middelen beschikbaar.

Mevrouw Hoek signaleert dat er nog steeds zwanen verdwijnen die nog niet kunnen vliegen. De dierenpolitie en de BOA's ondernemen geen actie zolang er geen strafbare feiten zijn vastgesteld. Krijgen ze in dat opzicht wel instructies mee?

Gedeputeerde Pennarts antwoordt dat het niet alleen gaat om het betrappen van daders. Een groot deel van de handhaving is preventief. Mensen worden aangesproken of de handhavers zijn er op tijd bij om te zorgen dat er geen strafbaar feit wordt gepleegd. Handhavers worden in het veld geconfronteerd met agressie, verbaal en fysiek. Op dit moment is ook bij SBB, NM en RUD discussie gaande over de vraag of handhavers van een uitrusting moeten worden voorzien zoals een veiligheidsvest of zelfs pepperspray of een wapenstok. BOA's werken vaak alleen in afgelegen gebieden. Ze voelen zich niet altijd veilig en hebben niet dezelfde doorzettingsmacht als de politie.

Het meest effectief is dat BOA's daadwerkelijk aanwezig en zichtbaar zijn, waardoor criminele activiteiten worden voorkomen.

Mevrouw Arissen begrijpt dat de gedeputeerde het nu heeft over incidenten terwijl de gedeputeerde twee jaar terug liet weten dat stroperij uit de hand begon te lopen. Ook de KNVN waarschuwde toen voor extreme toename van het aantal stropers in het buitengebied en was van mening was dat de toezichthouders het niet meer aan konden waardoor de veiligheid van mensen in de bossen in het geding kwam.

Gedeputeerde Pennarts bedoelde niet te zeggen dat het gaat om eenmalige incidenten. Met een incident bedoelt zij een crimineel voorval zoals stroperij. Dat is inderdaad een groot probleem. Getracht wordt dat op te lossen door handhavers beter uit te rusten zodat ze meer kunnen doorpakken. Tegelijkertijd wordt ingezet op meer handhavers in het veld. Zojuist meldde zij dat het om 6 extra handhavers gaat en zij gaat ervan uit dat de problemen daardoor beter kunnen worden aangepakt. Zij wil de problematiek zeker niet bagatelliseren. Binnenkort wordt gesproken over het uitvoeringsplan handhaving waarin ook wordt ingegaan op de stroperij. Specifiek kan op dat moment op die problematiek worden ingegaan.

Mevrouw De Haan laat weten dat de ChristenUnie waardering heeft voor de inspanningen van de gedeputeerde op dit dossier. In de commissie RGW is toegezegd dat de ontbrekende gegevens binnenkort zullen worden geleverd en dat wordt afgewacht. Zij komt terug op een eerdere vraag van de SP. Hoe wordt er gehandeld wanneer gemeenten geen toezegging doen? De provincie gaat gemeenten stimuleren om in ieder geval op BOA's in te zetten maar haar is niet duidelijk wat er kan gebeuren wanneer gemeenten geen bereidheid hebben. Wat is dan de inspanning van de provincie?

Gedeputeerde Pennarts antwoordt dat de motie Veldwachter een andere motie is, dan de motie waarover zij zojuist rapporteerde. Voorts licht zij toe dat gemeenten de ernst van de zaak zeker inzien. Zij heeft alle gemeenten op de Heuvelrug benaderd, ook de gemeenten die nu niet in het schap zitten. Zij heeft al die gemeenten uitgenodigd mee te werken aan het routebureau en in overleg te gaan over samenwerking op het punt van onderhoud en handhaving. Gemeenten die nooit deel uitmaakten van een schap, zoals Soest, Baarn en Bunschoten, zijn wel geïnteresseerd in het routebureau. Met de voormalige schapgemeenten wordt onderzocht of toch tot een vorm van samenwerking mogelijk is. Gemeenten met een urgente opgave en een groot buitengebied, zoals Utrechtse Heuvelrug, zijn zeer geïnteresseerd daar op door te gaan, immers, zelf voelen zij die urgentie in hoge mate. Er is bij gemeenten geen sprake van fundamentele onwil om dit probleem op te lossen. Zij streeft ernaar een en ander nog dit jaar op te lossen en zij zal de commissie over de voortgang informeren.

De voorzitter rondt het debat over dit onderwerp op.

3.3 Memo GS gedeputeerde Pennarts betreffende aanvullende onderzoeken BioWarmte

De fracties van de PVV, de PvdD en de ChristenUnie hebben verzocht om agendering van dit memo.

De heer Dercksen constateert dat een duurzame ideologie iedere vorm van nadenken in de weg zit. Als onderbouwing van de BioWarmte centrale ontving de commissie een rapport van Berenschot. Daarin staat o.a. dat "Berenschot geen volledige Co2 simulatieberekening heeft uitgevoerd. Het bleek niet mogelijk dat binnen de scope van dit onderzoek uitputtend te doen." De gedeputeerde schrijft dat BioWarmte een substantiële bijdrage zal leveren aan de reductie van CO2 uitstoot. Echter, dat is onjuist. Voorts gaat het om certificaten van gekapt bos. Die certificaten worden uitgegeven door medewerkers van RWE die zelf subsidie ontvangen voor biomassa bijstook. De certificaten die in bijgaande stukken worden genoemd, worden bepaald door een commissie van deskundigen die bestaat uit een brede vertegenwoordiging van belanghebbenden. Berenschot schrijft verder "Uit studie en voornemens begrijpen wij dat biomassa die in de centrale wordt gebruikt CO2 neutraal is omdat het voldoet aan de eisen van de SDE subsidies." Hoe kan iets CO2 neutraal zijn, omdat het aan een subsidie-eis voldoet? Waarom vertrouwt de provincie niet op de KNAW? Voorts maakt spreker melding van een bericht van een hoogleraar uit Canada dat bij het verbranden van hout 50% meer CO2 vrij komt dan bij kool. Spreker wijst erop dat er zonder CO2 geen leven op aarde mogelijk is. CO2 vergroent de aarde en dat is talloze malen wetenschappelijk aangetoond. Echter, iemand in Brussel heeft op biomassa het label "duurzaam" geplakt en iedereen neemt dat zonder enige kennis van zaken over. Dat geldt voor de minister maar ook voor provinciale bestuurders. De vrachtwagens die door de straten rijden zijn volgens de brief van de gedeputeerde geen probleem, "omdat daar kennelijk geen mensen wonen". Daar werken wel mensen maar daar heeft men kennelijk geen boodschap aan. De biowarmtecentrale komt er maar om één reden, en dat is subsidie. Hij vraagt voor hoelang die subsidie is toegezegd. Wanneer komt de centrale leeg te staan?

Deze zgn. groene centrale verbruikt per jaar 50 liter schone smeeroilie, 50 liter vuile smeeroilie hydraulische olie, 50 m3 zwavelzuur, 2000 m3 ammonia, 10.000 ton bodemas moet naar verwerkers, 5.000 ton vliegias gaat naar andere verwerkers en 10 m3 verontreinigd water wordt er per uur in het vuilwaterriool afgevoerd. Hij vreest dat niemand heeft berekend wat de CO2 uitstoot is van de verwerking van al het afval en hoeveel energie daardoor wordt verbruikt c.q. wat daarvan de kosten zijn. Over dergelijke zaken is niet nagedacht. De rapporten kiezen als uitgangspunt kort cyclische biomassa-bronnen, maar in de vergunning staat dat het hout ook uit Afrika en Zuid- en Noord-Amerika mag komen. In deze malafide bedrijfstak wordt geen controle op de kap en sloop van het hout gehouden. Het is niet voor niets dat Eneco slechts een week van te voren een inloopavond organiseert. Het bedrijf weet ook wel dat hier het paard achter de wagen wordt gespannen. Biomassa heeft een zeer lage energetische waarde. Wanneer alle elektriciteit zou worden opgewekt met Nederlands te kappen bos, dan is het bos na 14 maanden verdwenen. Als alle energie van gekapt hout zou worden gebruikt, dan is de natuur na 1,5 maand weg. De PVV vraagt zich af waarom hiervoor wordt gekozen, temeer daar het gaat om een gascentrale. Waarom wordt die centrale midden in de stad geplaatst? Hebben bestuurders zo'n hekel aan de eigen inwoners?

Mevrouw Arissen deelt mede dat ook de PvdD biomassa en deze biomassa-centrale weinig duurzaam vindt. In grote lijnen kan zij zich aansluiten bij het betoog van de PVV. Zij constateert dat gestart wordt met een project waarvan vooraf al bekend is dat het niet duurzaam is. Adviezen geven aan dat het belangrijk is om te onderzoeken welke andere energiebronnen (bv. geothermie, heat tot heat) kunnen worden ingezet ter verduurzaming van ons energiesysteem. Er worden echter geen doelen gesteld. Waarom niet, zo vraagt zij. Een andere schriftelijke vraag van de PVV is niet goed beantwoord. Zij zal die technische vraag nogmaals schriftelijk stellen.

De hele gang van zaken en de vele tegenstrijdigheden in rapporten en vergunningverlening wil de PvdD ter discussie stellen. Ook in de gemeenteraad van de stad is er veel onrust en veel partijen zien de biomassa-centrale niet zitten maar wijzen erop dat de provincie daarvoor een vergunning heeft verleend, goedgekeurd door de rechtbank. De PvdD noemt drie voorbeelden van de vele tegenstrijdigheden.

1. Waar komt de biomassa vandaan? Het gaat om 225.000 ton biomassa per jaar. Eneco stelt dat dit in een straal van 100 km rond de centrale gewonnen wordt. Zou dat het geval zijn, dan blijft er in die cirkel geen groen meer over. Er wordt gesproken over snoeihout maar in antwoorden op de zienswijzen op pag. 11 wordt er gesproken over een herplant cyclus van bomen. Verderop wordt weer melding gemaakt van uitsluitend biomassa reststromen, voortkomend uit bos en plantsoenonderhoud. Later wordt gesteld dat er niet specifiek bomen worden gekapt voor het verkrijgen van de biomassa. Echter, uit de beantwoording van de technische vragen van de PvdD blijkt dat er geen voorwaarden worden verbonden aan de herkomst van de biomassa. Dat mag overal vandaan komen. Zij vraagt concreet waar de biomassa vandaag komen.
2. De duurzaamheidcertificering is in samenwerking met de industrie en stakeholders ontwikkeld. De certificering wordt alleen in de oplegnotitie genoemd maar komt niet in de vergunningverlening terug. De provincie stelt dat er geen reden is om in de acceptatievoorwaarden en procedures te borgen dat alleen hout wordt gebruikt uit duurzaam beheerde bossen. Certificering is volgens de provincie voldoende. Echter, uit het rapport van Berenschot wordt terecht gesteld dat de KNAW stelde dat het heel moeilijk is te achterhalen waar het hout vandaan komt, zodra het uit het buitenland wordt aangevoerd. Een feit is dat het wel uit het buitenland moet komen, omdat anders de provincie Utrecht leeg gekapt zal worden. Kan de gedeputeerde verklaren dat zij zeker weet wat de herkomst van het hout zal zijn?
3. Op pag. 34 van de milieuvergunning staat "Wij zijn als bevoegd gezag verplicht een evaluatieonderzoek uit te voeren. Dit dient zich te richten op de werkelijke als gevolg van de vergunde activiteiten opgetreden milieugevolgen." Dit heeft betrekking op de geluidsbelasting. Emissies worden hierbij niet genoemd. In het memo van de gedeputeerde staat echter "Wij monitoren of de emissie binnen de gestelde normen blijft en handhaven hierop indien nodig." In de vergunning staat "Van de werkelijk behaalde luchtmissies doet Eneco zelf eenmaal per jaar langs elektronische weg verslag." Houdt dat in dat Eneco eenmaal per jaar emissiegegevens doormailt maar verder niet handhaaft of controleert op de uitstoot?

De heer Schaddelee is het met de PVV en de PvdD eens dat het energievraagstuk immens is en dat er moet worden gezocht naar schonere vormen van opwekking.

De heer Dercksen zou het op prijs stellen wanneer de heer Schaddelee geen conclusies namens de PVV zou trekken.

De heer Schaddelee vervolgt dat de ChristenUnie ook lokaal steeds kritisch is geweest over deze enorme centrale. Zijn fractie heeft dat ook wel eens in PS aan de orde gesteld maar toen werd gesteld dat PS daar wellicht nog later over zouden komen te spreken. Nu lijkt het om mosterd na de maaltijd te gaan. Onlangs heeft zijn fractie een kleinere centrale in Ede bezocht. Die lijkt qua schaal en haalbaarheid beter te passen dan deze grote centrale die op Lage Weide wordt gepland. De ChristenUnie vraagt de provincie zich op dit fenomeen te bezinnen. Ook in Zeist start een discussie over biowarmte maar dan over een ander soort centrale. Hij vraagt of de commissie een memo kan ontvangen van de gedeputeerde met de voor- en nadelen van biowarmte en lessen die met gemeenten kunnen worden gedeeld. In deze periode wordt er gezocht naar nieuwe vormen van energieopwekking. Biowarmte kan er daar slechts één van zijn.

De ChristenUnie had eerder over deze plannen willen spreken, binnen PS en in deze commissie. Op 5 december heeft de rechter een uitspraak gedaan. Is bekend of er reeds een hoger beroep is ingesteld?

Gedeputeerde Pennarts licht toe dat vanuit het provinciaal bevoegd gezag erop toe wordt gezien dat de installatie in lijn is met de plannen en dat er gebruik wordt gemaakt van de best beschikbare technieken. Zij is zich ervan bewust dat een aantal fracties andere ideeën heeft over nut en noodzaak van biomassacentrales en de effecten daarvan. Feit blijft dat er een enorme energiebehoefte is en dat er gezocht wordt naar meer diversiteit in het aanboren van alternatieve bronnen. De biomassacentrale is er daar een van. De provincie toetst de aanvraag en heeft daar niet alle ruimte in. Het is maar de vraag of de provincie wel de ruimte heeft om een ander standpunt in te nemen. Wellicht had men er eerder over moeten spreken. De provincie is welwillend om alternatieve energie-installaties ruimtelijk mogelijk te maken. Uiteraard wordt er ge-

toetst op emissie en op CO2 uitstoot. Feit blijft dat door deze manier van verbranden de CO2 uitstoot substantieel vermindert. Voor het aanjagen van de centrale wordt er aardgas gebruikt.

De heer Dercksen noemt het betoog van de gedeputeerde "onzin". Deskundigen beweren het tegendeel. Het verbranden van hout zorgt voor meer uitstoot en niet voor minder. Wanneer verdiept de provincie zich in dit vraagstuk? Het blijkt dat er op dit terrein bestuurlijk en ambtelijk veel onkunde in dit huis is. Op welke rapporten baseert de gedeputeerde zich?

Gedeputeerde Pennarts antwoordt dat zij zich baseert op de stukken die bij de agenda zijn bijgevoegd. O.a. wordt aangegeven dat er gestreefd wordt naar diversiteit in energievoorziening. Naast kolenstook en gas wordt er ingezet op zonne-energie, windenergie, biomassa-centrales en ultradiepe geothermie om zo van de fossiele behoefte af te komen. Voor die beweging bestaat breed politiek draagvlak hoewel zij weet dat er fracties zijn die daar een andere mening over hebben. Dat respecteert zij maar zij moet handelen naar de mogelijkheden die geboden worden.

De heer Dercksen is benieuwd of de VVD ook in dit geval voorstander is van het sluiten van een kolencentrale. In het Berenschot rapport staat dat er geen volledige CO2 simulatie berekening kon worden uitgevoerd. Dat betekent dat hetgeen de gedeputeerde zojuist beweerde, niet in het rapport wordt vermeld. Het kan er ook niet in staan, want het is onzin. Hij roept GS op zich nu eens in de feiten te verdiepen. Hij wijst erop dat er meer uitstoot door de centrale zal komen, midden in de stad Utrecht. China heeft daar inmiddels van afgezien. Wel opent China elke week tot 2020 een kolencentrale. Het gaat om Utrechters die straks onder de rook van deze installatie moeten wonen. Deze centrale is totaal overbodig en wordt uitsluitend en alleen gerealiseerd omdat daarvoor subsidie wordt verleend.

Gedeputeerde Pennarts gaat er niet van uit dat zij het op dit punt eens gaat worden met de PVV, met name als het gaat om de uitstoot van CO2. Wat betreft de opmerking over de vrachtwagens wijst zij erop dat er met de euro 4 norm wordt gerekend. De gemeente voert nog aanvullende gesprekken met Eneco over de aanvoer van de biomassa, dat op zo neutraal mogelijke wijze. Er wordt met emissierapportages gewerkt om dat in beeld te houden en te monitoren. Gevraagd werd hoe lang de subsidie beschikbaar blijft. Ze zal daar later schriftelijk op antwoorden. Vooralsnog meent zij dat het wellicht om een opstartsubsidie gaat maar ze komt erop terug.

De PvdD vindt de biomassa-centrale ook geen duurzaam alternatief. Duidelijk is dat de meningen daarover verschillen. De PvdD meent dat er geen doelen worden genoemd ten aanzien van alternatieve energiebronnen. Afwegingen kunnen worden gemaakt tussen zonne-energie, windenergie, ultra diepe geothermie en die alternatieven spelen in de Utrechtse regio een rol. Met de gemeente Utrecht wordt bekeken of er stappen gemaakt kunnen worden met ultra diepe geothermie. Met twee locaties zou in feite de energiebehoefte voor Utrecht en Nieuwegein kunnen worden afgevangen, maar dit is een kostbare en complexe aangelegenheid.

Mevrouw Arissen verduidelijkt op verzoek van de gedeputeerde nog een vraag. In het Berenschot rapport werd het belang van alternatieven aangegeven en gesteld werd dat deze op termijn een goede aanvulling kunnen zijn. In het memo wordt daar verder niet op ingegaan behalve de opmerking dat het nu niet rendabel is. Er worden echter geen doelen gesteld.

Gedeputeerde Pennarts vraagt zich af hoe ze dat moet definiëren. Wordt bedoeld wat er nog meer nodig is om de energiebehoefte duurzaam te krijgen in een stad als Utrecht?

Mevrouw Arissen verwijst naar de tekst over restwarmte uit de industrie, power to heat, rioolwarmte, dus andere alternatieven dan de gedeputeerde zojuist opsomde.

Gedeputeerde Pennarts verwijst naar de Utrechtse Energieagenda waarin die bronnen worden afgewogen. Daarin is over dat onderwerp meer informatie te vinden.

Gevraagd werd voorts waar de biomassa vandaan komt. De biomassa die door Eneco wordt gebruikt moet aan eisen voldoen, zoals zij in het memo heeft geschetst. Het moet afkomstig zijn in een straal van 100 km om de centrale vandaan. Er wordt betwijfeld of dat hout wel beschikbaar is. Vorige week was ze bij SBB die in hun bossen een aanzienlijke houtmassa heeft, die beschikbaar wordt gesteld voor de biomassa-centrales. Dat is zelfs één van de pijlers van het verdienmodel van een aantal terreinbeherende organisaties. Niet alleen de gemeenteplantsoenen zullen het materiaal gaan aanleveren. Eneco heeft belang bij korte aanvoerlijnen, om de transportkosten te drukken. De duurzaamheidseisen van de organisatie zijn zelfs scherper dan

de nta8080 voorschrijft. Gevraagd werd of ze zeker weet dat het hout alleen uit de regio komt. Dat kan ze niet zeker weten. Dat wordt in de normering niet voorgeschreven.

Mevrouw Arissen heeft moeite met het verdienmodel in relatie tot natuur, zoals door de gedeputeerde werd aangegeven. De centrale heeft zoveel hout nodig dat dit niet alleen als snoeiafval is aan te voeren vanuit een klein gebied. Het is voor de biodiversiteit niet goed om snoeiafval aan de natuur te onttrekken omdat flora, fauna en het ecologisch systeem baat hebben bij de biomassa.

De heer Hoefnagels vraagt op grond waarvan de PvdD meent dat de hoeveelheid benodigde massa niet alleen uit de omgeving van de stad Utrecht kan worden gehaald.

Mevrouw Arissen memoreert dat de discussie over een biomassacentrale in de stad al langer speelt. Destijds heeft een woordvoerder van Eneco gesteld dat snoeiafval niet alleen uit de omgeving kon komen maar bv. ook uit het Zwarte Woud zal worden aangevoerd. In de vergunning wordt ook open gelaten waar het materiaal vandaan moet komen, omdat het een certificering heeft. Daarmee wordt iedere discussie over de herkomst van het hout uit de weg gegaan. Bekend is dat de waarde van duurzaamheidscertificaten nogal eens te wensen overlaten.

Gedeputeerde Pennarts herhaalt dat zij niet kan garanderen dat het afval uitsluitend uit de regio komt. Voorts stelt zij het volgende. Al eeuwenlang wordt er in Utrecht bos voor productie verbouwd. Nu gaat dat niet meer in de lokale kachel maar in de biomassacentrale. Het gaat er geenszins om dat er zomaar bos wordt gekapt. SBB heeft bv. percelen waar vernieuwing moet komen en houtkap is een activiteit, ook bij particuliere eigenaren, die al sinds lange tijd zijn bestemming vindt. De hoeveelheden die in aanvang voor de centrale werden genoemd, waren veel hoger dan waar op dit moment sprake van is. Het gaat om certificering. Ook in het Zwarte Woud wordt hout gekapt uit productieoverwegingen, niet uit opportunisme, maar omdat dit onderdeel is van de bosbouw. Dat restmateriaal wordt voor biomassacentrales gebruikt om het zo duurzaam mogelijk aan te wenden.

Mevrouw Hoek komt terug op eerdere uitspraken van de gedeputeerde over de energietransformatie en alternatieve energiebronnen. Zij miste daarin een heel belangrijke opmerking, nl. werken aan bewustwording van de gebruikers. Daarover zou zelfs een campagne kunnen worden gestart.

Gedeputeerde Pennarts beaamt dat de beste besparing voortkomt uit zuinig energiegebruik en voorlichting daarover.

De heer Dercksen merkt op dat in het rapport van Berenschot staat dat zeker gesteld moet worden dat het snoeihout uit de directe omgeving komt. Echter, in het rapport staat dat niet zeker is of het zal gaan om duurzaam gekapt hout, dat van elders is, omdat er op de certificaten geen enkele controle is. Hij meent dat er sprake is van semantische discussie omdat de gedeputeerde naar zijn mening niet weet waar het over gaat. Op de aanvoer van buitenlands hout is geen controle. Bij hem in de buurt wordt sinds kort het bos niet gesnoeid maar enorm uitgedund. Dat gebeurt inmiddels overal in de provincie. De terreinbeherende organisaties hebben kennelijk een nieuw verdienmodel gevonden. Het bos wordt gekapt onder de noemer van verdunnen. Er liggen ongekende hoeveelheden hout langs de weg om opgehaald te worden voor verbranding in een biomassacentrale. Wat gebeurt er anders met dat snoeihout? Dat laat men achter in het bos omdat dit voeding is voor de ecosystemen.

Gedeputeerde Pennarts benadrukt dat de certificering niet de eis stelt dat de biomassa een herkomst aangeeft. Eneco is op grond van certificering wel degelijk verplicht om te rapporteren over de herkomst van de biomassa. Die informatie is openbaar. Het bedrijf hanteert ook zelf normen. De gegevens worden gecontroleerd door een onafhankelijke firma.

Mevrouw Arissen vindt het een groot probleem dat niet gecontroleerd kan worden waar het hout vandaan komt. D66 stelde de gemeente Utrecht voor een register aan te leggen over de herkomst van het hout. Berenschot zegt nu dat het volgens de KNAW onmogelijk is de herkomst van het hout uit het buitenland te herleiden. Dat is nu juist het probleem.

Gedeputeerde Pennarts verlaat zich op de normering en de controle die er is wat betreft de biomassa, nl. dat er sprake moet zijn van een herleidbare herkomst van de biomassa. Ook wijst zij op de normering van Eneco zelf en de onafhankelijke toetsing. Zij gaat ervan uit dat het bedrijf zal kiezen voor biomassa, zo dicht mogelijk bij de regio. Hoe verder weg, hoe hoger de kosten zullen zijn.

De ChristenUnie vroeg om een bezinning op het fenomeen van de biomassacentrale. Gevraagd werd dien-aangaande om een memo. Haar voorkeur gaat ernaar uit de voor- en nadelen tijdens een sessie (bv. voorafgaand aan de commissievergadering BEM) de revue te laten passeren, liefst met inhoudelijk deskundigen. Zij vraagt of dit voorstel op steun vanuit de commissie kan rekenen.

Voorts bevestigt zij dat er een hoger beroep is aangekondigd, dit naar aanleiding van de uitspraak van 5 december jl.

De heer Schaddelee wil de informatie en de lessons learned graag met gemeenten delen. Persoonlijk weet hij inhoudelijk weinig van dit onderwerp af. Hij wil wel meegaan in het voorstel over het organiseren van een expertmeeting, maar dan graag ook met uitnodiging richting gemeenten. Belangrijk is het ook kritische deskundigen uit te nodigen, bv. de stichting Stadsverwarming.

Van deskundigen hoorde hij dat deze biocentrale juist verduurzaming in de weg zal staan, omdat de rest van de keten niet aan bod komt. Dat alles moet nader worden belicht.

Gedeputeerde Pennarts neemt haar eerdere voorstel terug. Zij gaat eerst overleggen met collega Van den Berg, portefeuillehouder energie. Zij komt later terug op de vraag of de informatie het best via een memo of via een expertmeeting kan worden gedeeld, ook met gemeenten.

De heer Dercksen wil graag inspraak hebben in de experts die het woord komen voeren. Hij stelt voor bv. een wetenschapper van de KNAW uit te nodigen. Hij is er voorstander van ook gemeenten daarbij te betrekken. Inwoners van Zeist hebben kunnen verhinderen dat een zwembad op “een open haard” wordt opgestookt. De mensen worden zich van dit thema steeds meer bewust en dat is een goede zaak.

Gedeputeerde Pennarts herhaalt dat zij hierover in overleg gaat met gedeputeerde Van den Berg.

De heer Hoefnagels vindt het antwoord van de gedeputeerde op de vraag over de herkomst van de biomassa niet geheel overtuigend. Wanneer het goedkoper wordt om materiaal uit een ver land aan te voeren, dan zal de prijs waarschijnlijk doorslaggevend zijn, zo begrijpt hij. Hij vraagt zich af of de economische aspecten in dit kader wel doorslaggevend moeten zijn. Kan worden nagegaan of de provincie Eneco strakker kan houden aan de afspraak dat de biomassa uit de naaste omgeving moet worden aangevoerd? Hij heeft het idee dat de provincie ervoor kan zorgen dat het Nederlandse snoeiafval nuttig in biomassa wordt hergebruikt. Spreker beaamt dat de CO₂ uitstoot toeneemt wanneer het hout wordt verbrand. Echter, snoeiafval op andere wijze verwerken, zorgt ook voor CO₂ uitstoot.

Mevrouw Arissen wijst erop dat snoeiafval, dat teruggaat naar de natuur, composteert en in de bodem wordt opgeslagen. Wanneer biomassa wordt verbrand, komt het opgeslagen CO₂ weer terug in de atmosfeer.

De heer Hoefnagels merkt op dat niet al het snoeiafval wordt achtergelaten en direct de bodem ingaat. Wanneer nu alle biomassacentrales zouden worden stilgelegd, dan is men volgens hem niet op de juiste weg, dit met het oog op het duurzaamheidsprincipe. Juist getracht moet worden een biomassacentrale op een plek te bouwen waar deze toegevoegde waarde heeft. In Utrecht is dat het geval, daar wordt een gasgestookte centrale vervangen. Het zou goed zijn om het Nederlands snoeiafval op één plek of op een beperkt aantal plekken in Nederland te hergebruiken.

De heer Meijer merkt op dat biocentrales niet alleen op hout maar ook op zuivelresten functioneren. Hij stelt voor de scope wat te verbreden en nu niet alleen de voor- en nadelen van houtcentrales te bespreken. Hij pleit ervoor ook de alternatieven aan biocentrales in de discussie mee te nemen om te voorkomen dat daarover op termijn nieuwe discussie gaat ontstaan.

De heer Dercksen is daarop tegen. Hij heeft geen behoefte aan een brede energiediscussie maar wil het specifiek hebben over deze biomassacentrale.

De heer Meijer wil zeker geen brede energiediscussie aangaan. Hij wil spreken over biomassacentrales in het algemeen, ook centrales die zuivelresten verwerken. De principiële vragen dienaangaande blijven gelijk alleen is de systematiek iets anders. Daarmee wil hij voorkomen dat de provincie in de loop der tijden allerlei varianten op dat vlak zou moeten behandelen.

De voorzitter wil zich nu richten op het voorstel van gedeputeerde Pennarts. De gedeputeerde bespreekt dat eerst met portefeuillehouder Van den Berg en komt daar op terug in deze commissie. Eventueel kan het voorstel van de heer Meijer daarin worden meegenomen, mocht daar behoefte aan zijn.

Gedeputeerde Pennarts merkt op dat het in deze discussie vooral gaat om het biowarmteaspect en de herkomst van het materiaal. Daarover komt men nu niet op één lijn. Eneco heeft de businesscase op nabij hout gebaseerd. Het gaat niet alleen om de overweging dat hout nabij goedkoper is. Eneco zal zich ook houden aan de normering die onafhankelijk wordt getoetst en zal daarover publiekelijk verantwoording afleggen op de website.

Zij stelt voor de discussie eerst te beperken tot het biowarmteaspect. Wellicht kan de discussie later verbreed worden naar andere biovergistingencentrales.

Aldus wordt besloten.

4. TER INFORMATIE

4.1 *Statenbrief onderwerp GS onderzoek 2017*

4.2 *Statenbrief rapport GS-onderzoek risicobeheersing financiële instrumenten*

5. SLUITING

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de voorzitter de vergadering.